

STEVEN BEST, DOUGLAS KELLNER

Tekst został przetłumaczony na podstawie: S. Best, D. Kellner, *Postmodern Politics and the Battle for the Future*, „New Political Science”, Vol. 20, No. 3, 1998, ss. 283–299. Serdecznie dziękujemy autorom oraz wydawcy czasopisma — Routledge, Taylor & Francis Group (www.informaworld.com) za zgodę na publikację.

Polityka postmodernistyczna i bitwa o przyszłość*

W minionych dwóch dekadach fundacjonalistyczne twierdzenia polityki modernistycznej zostały poddane w wątpliwość przez perspektywę postmodernistyczną. Wielkie wizje emancypacji liberalizmu, marksizmu i innych perspektyw politycznych ery nowoczesnej uznane zostały za nazbyt całościowe i wygórowane, a tym samym lekceważące różnice i nie dostrzegające konkretnego ucisku jednostek i odmiennych grup. Liberalny projekt zapewnienia wszystkim uniwersalnych praw i wolności został zakwestionowany przez konkretne grupy walczące o uznanie swoich praw, wysuwające własne interesy i broniące struktur swoich kultur i tożsamości. Marksistowski projekt rewolucji o ogólnoświatowym i globalnym zasięgu został zastąpiony w pewnej mierze przez walki lokalne oraz skromniejsze reformistyczne cele. Rezultatem jest różnorodność nowych form polityki postmodernistycznej, której dyskursy, praktyki i efekty analizujemy w tej pracy.

W naszej ocenie, współczesny świat przechodzi gruntowne przekształcenia, a dyskurs ponowoczesności służy zwróceniu uwagi na nowości i zmiany teraźniejszości. W tym kontekście, przewrót postmodernistyczny w polityce opisuje nowe formy politycznego konfliktu i walki. Obecna sytuacja jest wysoce niejednoznaczna, gdyż ludzie żyjących w nadmiernie rozwiniętych zachodnich i północnych rejonach świata umiejscawia pomiędzy erą modernizmu a nową epoką, którą określono terminem ponowoczesności, tymczasem mieszkańcy pozostałych części świata nadal żyją w obrębie premoderni-

* Pełen tekst tłumaczenia dostępny jest w drukowanej wersji pisma. Tłumaczenie zawiera wybrane fragmenty pracy S. Besta i D. Kellnera.

stycznych form społecznych i kulturowych, a rozwijający się świat, ogólnie rzecz biorąc, istnieje w pełnej sprzeczności, strukturze form premodernistycznych, modernistycznych i postmodernistycznych. Szybka transformacja świata oraz rozwój nowatorskich form kulturowych generują nowe zagrożenia, takie jak możliwość utraty modernistycznej tradycji humanizmu, oświecenia i radykalnych tradycji społecznych; stwarzają one również innowacyjne możliwości, jak choćby wyłanianie się nowych technologii, nowych tożsamości i nowych politycznych walk. Stare teorie, koncepcje, style myślenia i analizy nie posuną się dalej w teoretyzowaniu, analizowaniu i odzworowywaniu wyłaniających się konstelacji, stąd potrzeba nowych stylów myślenia, strategii, dyskursów i praktyk. (...)

W istocie, obecny stan rzeczy ukazuje zmiany myśli i praktyki politycznej, która odzwierciedla zmiany w teorii i jest przez nie inspirowana. Tak jak w przypadku postmodernistycznej teorii, nie ma jednej „polityki postmodernistycznej”, istnieje raczej sprzeczny zestaw stanowisk, które wyłaniają się z wieloznaczności zmiany społecznej i wielorakości postmodernistycznych perspektyw teoretycznych. Jednakże różne kategorie polityki postmodernistycznej nie są jedynie pojęciowymi dystynkcjami, lecz rzeczywistymi tendencjami politycznymi rozgrywającymi się w sferze publicznej, na uniwersytetach, w miejscu pracy oraz w życiu codziennym. Stąd też, podobnie jak nowe technologie zmieniają każdy aspekt życia, a kultura odgrywa bardziej zasadniczą rolę w dziedzinach od ekonomii po własną tożsamość, podobnie jak kapitał tworzy nową globalną gospodarkę, a nowe syntezy globalnego i lokalnego stają się wszechobecne, tak i polityka przybiera nowe formy i nową treść.

W ogólnym zarysie, projekt polityki modernistycznej miał zdefiniować i zrealizować cele uniwersalne, takie jak: wolność, równość i sprawiedliwość, aby przekształcić instytucjonalne struktury dominacji. Polityka modernistyczna wyszła od oświeceniowego projektu krytyki — za pomocą norm rozumu — wszystkich form władzy i wszystkich istniejących instytucji. Zakładała ona istnienie demokratycznej sfery publicznej, w ramach której jednostki i grupy społeczne mogłyby omawiać wybory i kwestie polityczne oraz interweniować w sposób praktyczny w sprawy publiczne. Polityka modernistyczna pociągała za sobą próby rozpoznania podstawowych praw człowieka, dobra wspólnego i uniwersalnych wartości, a także zapewnienia instytucjonalnych gwarancji poszanowania demokratycznych praw, dyskusji i konsensusu. (...)

PRZEŁOŻYLI KATARZYNA URBAŃSKA
ORAZ BARTOSZ WYPYCH